

Reactie op consultatiedocument Wet aanvullende maatregelen accountantsorganisaties

Het bestuur van SRA stelt het zeer op prijs input te kunnen leveren op het wetsvoorstel inzake aanvullende maatregelen accountantsorganisaties. SRA onderschrijft de doelstelling van het ministerie om de kwaliteit van wettelijke controles (en die van de hele sector) te verbeteren, en wil daaraan graag bijdragen.

In dat kader wijzen we op het belang om oog te houden op de samenhang van de diverse initiatieven, wetsvoorstellen, onderzoeken en consultaties op nationaal en Europees niveau. Hoe verhouden alle voorgestelde maatregelen uit de sector zelf en lopende wetsvoorstellen en consultaties vanuit de wetgever zich tot elkaar en worden deze integraal behandeld? Wij gaan ervan uit dat onze eerdere reacties en input op wetsvoorstellen en consultaties in dat kader ook in deze consultatie worden meegenomen. SRA maakt zich sterk voor een kwaliteitsimpuls in de sector binnen de Europese kaders.

De wijzigingen in de bestaande wetgeving die voortvloeien uit dit wetsvoorstel, zijn primair gericht op (accountants werkzaam bij) OOB-accountantsorganisaties. Een aantal voorstellen heeft echter ook - wellicht onbedoeld - betrekking op (accountants werkzaam bij) niet-OOB-organisaties. Onze reactie betreft met name deze laatste categorie.

Algemene inhoudelijke opmerkingen

1. Blijkens de Memorie van toelichting ligt de directe aanleiding tot het indienen van dit wetsvoorstel met name in een rapport van de AFM van september 2014. Dit rapport had uitsluitend betrekking op de Big 4-accountantsorganisaties. Implementatie van herziene Europese regelgeving voor de hele sector is pas onlangs geconsulteerd en het effect daarvan is pas zichtbaar nadat deze regelgeving is geïmplementeerd. In de toelichting wordt niet gemotiveerd waarom - in aanvulling op deze recente herziening van Europese regelgeving -, aanvullende Nederlandse regels noodzakelijk worden geacht. Ook wordt niet toegelicht hoe deze aanvullende regels zich verhouden tot deze Europese regelgeving.

Gezien dat uit de Memorie van toelichting blijkt dat de aanleiding uitsluitend de Big-4 kantoren betreft, ontbreekt een toelichting waarom met dit wetsvoorstel tevens aanvullende maatregelen voor niet-OOB-kantoren worden voorgesteld.

In de toelichting wordt ook geen enkele aandacht besteed aan de relevantie van de voorstellen voor het niet-OOB domein. In het kader van harmonisering en het vrije verkeer binnen Europa pleit SRA ervoor om de Europese regelgeving te volgen en af te zien van aanscherping van Nederlandse niet-OOB-regelgeving ten opzichte van de Europese richtlijn die al in Nederlandse wetgeving wordt geïmplementeerd.

2. Het wetsvoorstel bevat in artikel 63c een belangrijke en vergaande uitbreiding van de bevoegdheid van de AFM om verkregen informatie te delen met een aanzienlijk aantal instanties, voor zover dienstig voor de uitvoering van hun wettelijke taak. De AFM verkrijgt die informatie in het kader van het toezicht op de wettelijke controle. Hierbij is, ter bescherming van de belangen van gecontroleerden, van essentieel belang dat de accountant die de wettelijke controle verricht gebonden is aan een geheimhoudingsplicht, waar slechts bij (kracht van) wet geregelde uitzonderingen op zijn.

Door de voorgestelde uitbreiding van de informatievervalsing door de AFM bestaat het risico dat informatie, die niet onder een uitzondering van de geheimhoudingsplicht valt en waarvoor dus vol de geheimhoudingsplicht geldt, via de toezichthouder bij andere instanties bekend wordt. Daarmee wordt de geheimhoudingsplicht van de accountant ondergraven. Ons inziens vormt

alleen een bij wet geregelde uitzondering op de geheimhoudingsplicht voldoende grond voor het bekend maken van informatie aan de bedoelde instanties.

Overigens is onduidelijk in hoeverre de voorgestelde bepaling van toepassing is op het niet-OOB-domein. Wij dringen erop aan, voor dit domein de bepaling niet van toepassing te doen zijn.

Overige inhoudelijke opmerkingen

1. Artikel 14a en artikel 25b regelen - in aanvulling op de Europese regelgeving - het afdwingen van herstelmaatregelen als de wettelijke controle tekortkomingen vertoont.

Zoals blijkt uit de toelichting op het wetsvoorstel onder 2.4 zal voor OOB-accountantsorganisaties en de betreffende externe accountants op grond van de Europese Verordening al de verplichting gelden aanbevelingen van een toetsing door de AFM op te volgen. Vastlegging hiervan in Nederlandse wetgeving leidt voor deze organisaties c.q. accountants dus tot dubbeling van regelgeving. Daarmee is onduidelijk waarom überhaupt deze bepalingen worden voorgesteld.

Bij analyse van de voorgestelde bepalingen blijken echter nog twee effecten:

- de formulering (herstel van tekortkomingen) is ruimer dan die van de Verordening (opvolgen van aanbevelingen uit toetsingen door de toezichthouder). Uit de toelichting op het wetsvoorstel blijkt dat het herstel van alle tekortkomingen zowel ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbewaking als ten aanzien van controledossiers zou betreffen, die worden geconstateerd door de AFM, andere (externe) toezichthouders of de accountantsorganisatie of accountant zelf. Het betreft ongedefinieerde en daarmee onbepaalde begrippen (zowel de term "tekortkoming" als de term "herstel"). Het gevolg daarvan is dat deze bepaling veel te ruim is geformuleerd en dat de interpretatie van deze wettelijke verplichtingen voor velerlei uitleg vatbaar zou zijn. Overigens is in de NVCOS al met kracht van wet geregeld wat de externe accountant moet doen als hij het noodzakelijk acht om alsnog wijzigingen in de controledocumentatie aan te brengen (NVCOS 230, alinea 16).
- Waar op grond van Europese regelgeving terzake uitsluitend een regeling geldt voor het OOB-domein geldt de voorgestelde bepaling ook voor het niet-OOB-domein.

Gezien de hiervoor genoemde ongewenste effecten dringen wij erop aan de artikelen 14a en 25b te schrappen, c.q. niet voor het niet-OOB-domein te doen gelden.

Overigens merken wij nog op dat binnen het wetsvoorstel artikel 14a wordt toegevoegd dat op gespannen voet staat met de structuur van de Wta, waarin geen directe plicht tot herstel past voor de accountantsorganisatie. Dit kan worden opgelost door - in lijn met artikel 14 - de bepaling als volgt te formuleren: "De accountantsorganisatie draagt er zorg voor dat". Daarmee wordt bereikt, dat de rol van de accountantsorganisatie en de externe accountant duidelijk worden onderscheiden.

2. Met het voorgestelde artikel 48a, lid 1, wordt een nieuwe bevoegdheid voor de AFM gecreëerd om conclusies van de beoordeling van een controledossier mede te delen aan organen van de cliënt (audit committee, vergelijkbaar orgaan of afa). In de toelichting op dit voorstel wordt weer verwezen naar het eerdergenoemde Big-4 rapport van de AFM.

De bepaling lijkt dus met name bedoeld voor het OOB-domein. De bepaling zou echter volgens de voorgestelde tekst ook gelden voor niet-OOB's. Een toelichting op deze keuze, die een uitbreiding ten opzichte van Europese regelgeving betekent, ontbreekt. Inhoudelijk is het de vraag of deze bepaling binnen het niet-OOB domein enig nut heeft. Wij dringen er dan ook op aan deze bepaling niet van toepassing te doen zijn op het niet-OOB domein.

Ten aanzien van de formulering van het artikel hebben wij een tweetal opmerkingen:

- gezien de formulering van het vijfde lid, waarnaar wordt verwezen, moet het woord “bevindingen” worden geschrapt.
- uit de formulering, in samenhang met de eerste zin van het vijfde lid, wordt niet duidelijk, dat de zinsnede betrekking heeft op een specifiek controledossier. Dat dit is bedoeld blijkt duidelijk uit de in de toelichting onder F genoemde randvoorwaarde. Daarom wordt aanbevolen achter het woord “beoordeling” toe te voegen: “, voor zover betrekking hebbend op een controledossier”.

3. Voorgesteld wordt om in het B.W. de mogelijkheid te schrappen, dat het bestuur de accountant benoemt. SRA wil met de dagelijkse praktijk binnen het niet-OOB-segment op het netvlies uitgaan van de gedachte dat de accountant bij voorkeur de wettelijke controle uitvoert in opdracht van de RvC, en bij het ontbreken daarvan het hoogste relevante toezichtorgaan (ava) of bestuursorgaan c.q. de DGA van de te controleren organisatie.

Wij bevelen aan te heroverwegen om het bestuur bij niet-OOB's als orgaan, bevoegd tot het benoemen van de accountant te handhaven, in voornoemde getrapte situatie.

4. Ten aanzien van de Wtra wordt voorgesteld de verjaringstermijn van drie jaar (na constateren van klachtwaardig handelen) te schrappen. Dit voorstel betekent dat alleen de zesjaarstermijn over blijft, en dat een klager zes jaar kan wachten met het indienen van een klacht tegen een accountant, hetgeen geldt voor alle klachten (wettelijke controle en andere klachten). In de toelichting op het voorstel is vermeld, dat hiermee voldoende rekening gehouden wordt met het rechtzekerheidsbeginsel voor accountants.

Wij zijn echter van mening dat de termijn van zes jaar niet voldoende recht doet aan dit beginsel. Dit geldt temeer omdat, in combinatie met een eventuele beroepsprocedure bij het Cbb, al snel sprake kan zijn van een doorlooptijd van 9 à 10 jaar na het (constateren van het) handelen van de accountant. Aansluiting bij beroepen als advocaten en notarissen lijkt logischer dan bij de medische beroepen. Vanuit maatschappelijk oogpunt is het gewenst dat beoordeling en eventueel sanctionering van mogelijk tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen relatief snel plaatsvindt. Wij geven in overweging de driejaarstermijn in de Wtra te handhaven, temeer daar de in de toelichting genoemde argumenten voor het schrappen daarvan niet kunnen overtuigen.

Voor eventuele vragen en opmerkingen over onze reactie kunt u vanzelfsprekend contact opnemen met Paul Dinkgreve RA, voorzitter van SRA (bestuur@sra.nl).